

A Bándi Német Nemzetiségi Óvoda

Minősegbiztosítási programja

Készült: 2004. június

Készítette: Görögné Pichner Bernadett

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3.
2. Helyzetfelmérés	4.
2.1. Az intézmény szociokulturális környezete	4.
2.2. Demográfiai trendek	5.
2.3. A klientúra	5.
3. Helyzetelemzés - partnereink igényei	5.
3.1. Fenntartói elvárások	5.
3.2. A szülők igényei	6.
3.3. A gyermekek véleménye	7.
3.4. A nevelőtestület küldetésnyilatkozata	8.
4. Önértékelés - Az óvoda Én-képe	8.
4.1. Helyzetértékelés a szülők véleményének összegzésével	8.
4.2. Helyzetértékelés a nevelőtestület vél. megfogalmazásával	10.
5. Mit értünk minőségen?	12.
5.1. Milyen legyen óvodánk?	13.
5.2. Minőségfejlesztési programunk célkitűzései	14.
I. A partnereinkkel való folyamatos párbeszéd kialakítása és beépítése a nevelőmunka gyakorlatába	14.
II: A mindennapi nevelőtev. hatékonyabbá, eredményesebbé tétele	18.
III. A nevelőtestület szoros és állandó együttműködésének alakítása	21.
IV. Az egymástól tanulás lehetőségének megteremtése	30.
Felhasznált irodalom	33.
1. sz. melléklet (Kérdőív- szociokult. környezet és nyelvi háttér felm.)	34.
2. sz. melléklet (Kérdőív szülők részére)	36.
3. sz. melléklet (A gyermekek véleménye, kérdések a gyermekeknek)	39.
4.sz. melléklet (A napi óvodai élet megszervezése - fa. munkakörönként)	40.
5.sz. melléklet (Munkaterv - tervezet)	43.

1. Bevezetés

Az ezredforduló éveinek egyik újabb kihívása, hogy a közoktatás területén a minőségbiztosítás feladatait elvégezzük. A helyi óvodai nevelési programok bevezetésével egy időben került a köztudatba a minőségbiztosítás fogalma. Helyi óvodai nevelési programunkban még csak a program beválásának vizsgálatát terveztük (1997-98-ban), ami nem teljesen azonos a minőségbiztosítással, s még kevésbé azonosítható a régről ismert ellenőrzés, értékelés tartalmával. Az elmúlt évtizedet gyakran és sok helyen nevezték a változások korának, többek között azért, mert a közoktatás rendszere is nagymértékben átalakult. A minőség, a színvonal biztosítására a régi eszközök (mint például a tanfelügyeleti rendszer) már nem alkalmasak. A kor kihívása és a közoktatásban is kialakult versenyhelyzet, az intézményi rendszer decentralizáltsága miatt egyetlen közoktatási intézmény sem kerülheti meg a minőségbiztosítás kérdését. Az óvodai minőségügyi rendszer kiépítése során mérlegre kell tennünk a tradíciót és a modernséget oly módon, hogy az óvoda intézményi életét valóban javító gondolkodásmódot és eljárásokat szűrjük ki a magunk számára.

Mindannyian, akik az óvodánk működéséért felelősséget érzünk, akik szeretnénk továbbra is eredményesen dolgozni, és itt a községben hasznosan munkálkodni, fontosnak ítéljük óvodánk megerősítését. Célunk, hogy ehhez megtaláljuk az ésszerű kereteket.

Minőségbiztosítási programunk az 1999. szeptemberében bevezetett és 2004-ben módosított Helyi óvodai nevelési programunkhoz, annak gyakorlati megvalósításához nyújt támpontot. A minőségbiztosítás, mérés és értékelés sajátos jelentéstartalmát fogalmazzuk meg, és kívánjuk megvalósítani óvodánkban. Ez a munka egyfajta szemlélődés, egészen minimális plusz adminisztrációs tevékenységgel. Elsődleges szempontunk a

gyermekközpontúság, a gyermekek "mindenek felett álló érdekei", ami nem teszi lehetővé, hogy a pedagógus munka-, vagy a szabadidejének rovására adminisztrációs adathalmazokat gyártson. Nem vonhatja el az óvodapedagógus energiáit a napi nevelőmunkától, nem láthatja kárát éppen az (a gyermek), akinek érdekében e tevékenység történik.

A COMENIUS 2000 közoktatási minőségfejlesztési program intézményi szintjének három egymásra épülő modellje közül az I. intézményi modell kiépítését tervezzük, mely feladatként a partner központú működést tűzi ki. - egyfajta ráhangolódás a minőségirányításra. Azt kívánja az intézményektől, hogy folytassák a nevelési ill. a helyi pedagógiai programok készítése során megkezdett munkát. Az első intézményi modell tartalmazza az intézmény önértékelését, a helyzetfelmérést. Itt történik az érdekelt felek, partnerek beazonosítása. Célmeghatározást végzünk és a célokat fontossági sorrendbe állítjuk. Ezt követi az intézkedési terv elkészítése, amelyre a minőségfejlesztési kézikönyv kötetlen formát engedélyez.

2. Helyzetfelmérés

2.1. Az intézmény szociokulturális környezete

Az intézmény 650 lelket számláló kistelepülésen működik, ahol az infrastruktúra a lakosság igényeinek megfelel. A közlekedési feltételek jók, az intézmény a faluközpontban minden irányból gyalog és járművel (személygépkocsi, kerékpár) is megközelíthető, az autóbusz közlekedés biztosított. Munkalehetőség főként a közeli városokban (Herend, Veszprém) található. Egyre bővül a vállalkozó tevékenységet folytatók száma. Azonban a munkahely keresés és munkavállalás problémáiról is gyakran hallunk óvodásgyermekünk szüleitől.

Szociokulturális környezetünk bemutatását a frissített adatokkal egybeszerkesztve pedagógiai programunk (l. 4. oldalon) tartalmazza. Ez az óvodát igénybevevő családok nyilatkozata alapján 2004-ben készült el az 1. sz. melléklet kérdőíve alapján.

2.2. Demográfiai trendek

Az intézmény a mindenkori gyermeklétszámnak megfelelően 1 vagy 2 csoportot működtethet a fenntartó önkormányzat jóváhagyásával. A gyermeklétszám alakulása az óvoda működése szempontjából fontos tényező. A demográfiai trendek - védőnői adatok alapján is - a csökkenés felé mutatnak.

A várható gyermeklétszám:

2004/2005-ös nevelési évben 24 gyermek

2005/2006-os nevelési évben 21 gyermek

2006/2007-es nevelési évben 22 gyermek

2.3. A klientúra

Az intézmény feladata a községben élő gyermekek óvodai ellátása. Amennyiben nem jelent csoportbontást, felvehetők más településen élő gyermekek is. Óvodánkba jelenleg is járnak a szomszédos településekről gyermekek. Lehetőségünk van minden óvodáskorú gyermeket fogadni, aki a napi bejárást meg tudja oldani, és nemzetiségi hovatartozásától függetlenül elfogadja az óvoda nemzetiségi nyelvi nevelését.

3. Helyzetelemzés - Partnereink igényei

3.1. Fenntartói elvárások

Fenntartónk, Bánd Község Önkormányzata az Alapító okiratban jelöli meg az óvoda feladatait, valamint a Minőségirányítási programjában határozza meg az

óvodával szembeni elvárásait, melyet az óvodának adaptálnia kell a saját minőségcélok és minőségprogram figyelembe vételével.

A fenntartó elvárása, hogy az intézmény működése minél gazdaságosabb legyen, a jobb kihasználtságra (azonos fenntartási költség mellett magasabb gyermeklétszám) törekszik. Fő célja, hogy az állami hozzájárulást a lehető legkisebb összeggel kényszerüljön pótolni – többek között ez a község működőképességének egyik feltétele. A megszorításokat a szakmai szempontok csorbulása nélkül igyekszik alkalmazni.

"Az önkormányzat céljai:

- Intézménye jogszerűen, törvényszerűen, takarékosan, hatékonyan, az eddig megszokott színvonalon működjön, erősödjön a tervezés szerepe.
- A településen élő óvodáskorú gyermekek részére óvodai férőhelyet biztosítson, garantálja a fejlődést segítő nevelést, az általános iskola 1. évfolyamára történő iskolai előkészítést.
- Az intézményben stabil-innovatív, gyermekközpontú óvodapedagógusok dolgozzanak.
- Az óvodában a német nemzetiségi nyelv élő idegen nyelvként történő oktatása, valamint a német nemzetiségi hagyományok megismertetése és ápolása.
- A rászoruló gyermekek részére logopédiai foglalkozás biztosítása.
- A gyermekek igényeinek megfelelő étkeztetés helyben történő biztosítása.
- Nem bándi állandó lakosú gyerekek felvétele abban az esetben, ha ez nem jár csoportbontással."

(Önkormányzati Minőségirányítási Program- részlet)

3.2. A szülők igényei

A szülők igényeiről óvodával szembeni elvárásairól kérdőíves vizsgálati módszerrel, annak feldolgozásával alkottunk képet. (A kérdőív az 2. sz.

mellékletben található.) Úgy látjuk, a szülők jól ismerik az óvoda tevékenységét, minden általuk megfogalmazott feladattal egyetértünk.

A szülők óvodával szembeni elvárásai közül kiemelkedik a közösségi életre nevelés (közösséghez szoktatás, a gyermek kapjon segítséget a beilleszkedésben) 52%-os arányban. Az iskolára való felkészítés (36%), az ezzel összefüggő nevelő-, oktatómunka, a fejlesztés jelentőségét fogalmazta meg 44%-uk. A rendezett óvodai élet, napirend, szokásrendszer kialakítása, a gyermekkel való törődés, odafigyelés az egyes gyermekekre, a gyermek óvása, felügyelete, vidám, mozgalmas óvodai élet biztosítása, szerepelt a szülők elvárásai között 2003. novemberében. Elvárásként fogalmazódott meg, hogy a gyermek érezze jól magát a közösségben, a szülő nyugodt szívvel hagyhatta ott gyermekét, az óvoda gondoskodik róla, amíg a szülők dolgoznak. Elvárás, hogy életkornak megfelelő játékkal, rendszeres mozgással teljen a gyermek napja. A gyermek nevelése, képességeinek fejlesztése a szülőkkel együtt történjen.

3.3. A gyermekek véleménye (2001-es mérés)

(A kérdőív - Kérdések a gyermekeknek az óvodáról címmel a .3 sz. mellékletben található)

A gyermekek elmondásuk szerint az óvodát azért szeretik, mert jó (63%), a sok és jó játék (58%), a gyerekekkel, társakkal, barátokkal való együttjátszás miatt (47%), az óvó néni miatt (26%), az érdekes feladatok miatt (22%). A gyerekek kedvenc elfoglaltságként felsorolták a közös játékot, rajzolást, színezést, gyurmázást, babázást, az óvónővel való együttlétet, labdázást, várépítést, tornát, mesét, a hangszerek használatát. Amit nem lehet tenni, de a gyerekek szeretnék: sokat az udvaron lenni, télen is homokozni, a csoportszobában többet labdázni, futkározni és karikázni (nem volt tornaszobánk!), néha verekedni.

Mit szeretnél még az oviban? kérdésre a gyerekek mindegyike játékokat sorolt fel. A következő válaszok a legjellemzőbbek: több (értsd újabb) társasjátékot, zenélős játékot, beszélő babát, Barbie-házat, X-man játékot, mobil telefont, sátrat. Az óvoda szépítésére a gyerekek javasolták, hogy legyen több virág, fű, be kellene festeni az óvodát (sárgára, pirosra, rózsaszínre festené a kérdezett gyerekek 60%-a, ill. **szivárványosra**), a székeket kellene kicserélni nagyobbra, ezen kívül még új bútort és polcot vennének, a csoportszobát átrendeznék.

Vannak vélemények, mely szerint az óvoda így jó, ahogy van, mások azt mondták, hogy nincs olyan, amit ne szeretnének az oviban.

3.4. A nevelőtestület küldetésnyilatkozata

Intézményünkben a nevelőtestület értékrendje sok szempontból hasonló. A gyermeknevelésről a modern és hagyományos nevelési felfogásokról munkánk, és tapasztalataink alapján cseréltük ki gondolatainkat, így az általunk megfogalmazott értékmező, amelynek „Gyermekképünk” címet adtunk, közös munkánk eredménye. Küldetésnyilatkozatunk az Óvodai nevelési programunk 3. oldalán található.

4. Önértékelés - Az óvoda Én-képe

A nevelőtestület és az óvodásgyermek szüleinek véleménye alapján - kérdőíves vizsgálati módszer alkalmazásával - készült el óvodánk önmeghatározása, Én-képe. Az önelemzés célja, hogy reális képet kapjunk óvodánkról, rávilágítsunk az igényekre, működési feltételekre, a változtatások szükségletére.

4.1. Helyzetértékelés a szülők véleményének összegzésével

(Az. 2.sz. melléklet kérdőívének feldolgozása)

A szülők nyilatkozatuk alapján elégedettek az óvodával: 64%-uk teljes mértékben, 36%-uk tulajdonképpen igen választ adott a kérdésre. Egyáltalán nem, vagy nem választ nem kaptunk.

Óvodánk **erőssége** - a szülők tükrében - három fő témacsoportra bontható:

I. Gyermekközpontú, nyugodt, kiegyensúlyozott óvodai életet biztosít.

Ide tartozó vélemények: Családias légkör, nem túl magas csoportlétszám (több idő jut egy gyermekre), kis közösség (mindenki ismeri a másikat), nyugodt közösségi élet, közvetlen légkör, rugalmasság. Úgy látják, hogy nincsenek problémás csoportok, gyerekek.

II. Magas szakmai színvonalat biztosít

Ide tartozó vélemények: Német nyelv gyakorlása, használata, átadása; óvónők képzettsége; odafigyelés a gyerekre ("irigylésre méltó"); sokoldalú foglalkoztatás; nagyon jól felkészíti a gyerekeket az 1. osztályra; színvonal; színes képességfejlesztő foglalkozások; sok képességfejlesztő játék és az új sporteszközök; gondoskodó óvónők és a foglalkozások, melyek nagyon ötletesek; jó, tapasztalt óvónők és logopédus; céltudatos, kiváló vezető; maximális ellátás.

III. Többletet biztosít

A következő vélemények igazolják: Az ünnepköri szokások megismertetése és az erre való felkészülés; a gyermekek saját gondolatainak megnyilvánulása; kreativitás; minden gyermeket egyéniségként kezel.

Óvodánk **gyengeségeit** a szülők a következőkben látják:

Nem lát lemaradást semmilyen téren, ill. nincs a szülők 20%-ának véleménye szerint.

I. Az intézmény adottságaiból adódó hiányosság:

- Nincs önállóan működő tornaterem, több mozgás kellene, nincs elég hely a mozgásigény kielégítésére a Süni csoportban;
- Az óvoda udvarának parkosítottsága (fű)

II. Külső programok

- Több délutáni programra lenne szükség (színház, uszoda, kirándulás)
- Néhány, a gyermekek számára érdekes ember meghívása (tűzoltó, rendőr, keramikus)

III. Egyéni bánásmód (a szülőkkel)

Azon problémák kezelésére, amelyek a nem megfelelő szemléletből, tudásból adódóan tulajdonítanak hiányosságokat az óvodának. Ilyenek: foglalkozáson való részvétel fokozása; a hangosak elnyomják a csendeseket; alvás kényszere; német nyelv oktatása; beteg gyerek tartózkodik az óvodában; egyéni bánásmód hiánya.

A szülők a felmerülő problémákkal legszívesebben a gyermek óvónőjéhez (76%), ill. az óvodavezetőhöz (36%) fordulnak, de van, aki a logopédussal ill. szülőtárral beszél meg problémáját.

Az óvoda és a család kapcsolattartási formái közül a családlátogatás (36%) és a szülői értekezletek (48%) a legkedveltebbek, de sokan részesítik előnyben a közös ünnepeket (28%), családi sport és egyéb programokat (28%), közös kirándulásokat is (24%).

A gyermekek nagy többsége szeret óvodába járni, csupán ketten nyilatkoztak úgy, hogy nem mindig.

4.2. Helyzetértékelés a nevelőtestület véleményének megfogalmazásával

Nevelőtestületünk önmagát szakmailag jónak ítéli meg. A szakmai kérdéseket egymással beszéljük meg. Úgy látjuk, hogy a színvonalas szakmai munkához feltételek tulajdonképpen adottak. A szülőkkel való kapcsolatunkat igen jónak tartjuk.

Óvodánk **erősségét** elsősorban a családi légkörében látjuk. A kis óvoda, optimális gyermeklétszámmal működik, ahol lehetőség és igény van az egymásra figyelésre, egymás megismerésére.

A német nyelvet és kultúrát megismertetjük a gyerekekkel, kapcsolatunk van német nyelvterületen működő óvodával.

A hagyományápolás beépül az óvoda életébe. Az óvodának a helyi hagyományok átörökítésében betöltött szerepe községünkben elsődleges.

A logopédiai ellátás évek óta magas színvonalú, a szűrést, korrekciót, fejlesztést és az iskolára alkalmasság vizsgálatát is magában foglalja.

A képzett, hivatástudattal rendelkező óvodapedagógusok szakmai felkészültsége, helytállása színvonalas.

A szülők örömmel választják gyermekeik számára óvodánkat (elégedettségüket volt alkalmunk felmérni). Az iskola visszajelzése alapján a gyermekek felkészültsége, helytállása megfelelő.

Eszközkészletünk gyarapodása - mely elsősorban óvodai önerőből (pályázatok) történt - jelentős.

Az óvoda **gyengeségei** közé sorolandó a segítő személyzettel való hiányos ellátottságunk - a nyitvatartási időn túli takarítás nem megoldott.

A csoportszoba tevékenységtípusonkénti tagolására, berendezésére az egyéb betöltött funkciói miatt (étkezés, alvás, eszközök tárolása) nem tudunk megfelelő teret találni.

A testi nevelés, mozgásfejlesztés, mozgásigény fokozott kielégítése a tornaszoba kialakításával, újbóli berendezésével csak 1 óvodai csoport működése esetén lehetséges. A testi nevelés feladatainak megvalósításához alaposabb szervezés szükséges.

Az óvoda munkáját és törekvéseit nem mindenben tükrözik a szülői vélemények. Megfelelő technikák elsajátításával fejleszteni kell a szülőkkel folytatott egyéni bánásmód hatékonyságát.

Veszélyt jelent,

- hogy az intézményben dolgozók szemléletében és nevelési stílusában különbségek mutatkoznak. Az óvodapedagógus feladata ennek kiküszöbölése.
- a szűkre szabott költségvetés, amely nem teszi lehetővé a dolgozók anyagi ösztönzését, a minőségi munka díjazását, az innovatív és minőségbiztosítási tevékenység megfizetését.
- a szülők által igényelt "több külső-", ill. "több délutáni program" megvalósítása finanszírozási nehézségek, valamint az óvodapedagógusok leterheltsége miatt az elkövetkező évben (években) várat magára.

Lehetőségeink:

Az anyagi lehetőségek fejlesztése a többcsatornás finanszírozással (l. Helyi óvodai nevelési program 53. oldal) - tárgyi feltételeink további fejlesztése támogatók megkeresésével, pályázatokkal.

A pedagógiai munka szinten tartása, szakmai fejlődés továbbképzéseken és önképzéssel.

A nyelvtudás fejlesztése lehetőleg német nyelvterületen, vagy tanfolyami részvétellel.

További óvodai testvérkapcsolat kiépítése német nyelvterületen.

5. Mit értünk minőségen?

A pedagógiai programban kitűzött célnak való megfelelést, azoknak a jellemzőknek az együttesét, amelyek az óvodai nevelést alkalmassá teszik a gyerekek és szüleik kimondott és rejtett igényeinek minél teljesebb kielégítésére. Az adott gyermekcsoportot vállaljuk, az életkorhoz és a szülők természetes, jogos kívánalmaihoz igazítjuk programunkat. Kerüljük a rutinmunkát, a szakmai színvonal javítását szem előtt tartjuk. Óvodánk pedagógusai törekszenek közös

pedagógiai felfogás kialakítására, ami magában foglalja a jobbra törekvő gondolkodás térnyerését, a szakmai megújulásra törekvést.

5.1. Milyen legyen óvodánk?

- Lehet egyéni, de semmiképpen nem iskolás jellegű. Az óvodáskorú gyermekek életmegnyilvánulásaira alapozza a nevelőmunkát, ezt az életszakaszt töltsse ki a neki való tartalommal.
- Legyen családias.
- Nyújtson segítséget a szülők gyermeknevelési feladataihoz. Adjon szakszerű válaszokat a gyermek fejlődéséről. Együttműködő nevelői hatásrendszerrel és jó példával segítse a szülők pedagógiai ismereteinek gazdagítását, a túl korai intellektuális fejlesztésre vonatkozó szülői igényeket tartsa vissza.
- Értse jól, és ne értse félre a "mérés" fogalmát! A nevelési program értékelését, vizsgálatát a szabad játék lehetőségeinek, az iskolai tanulási és mérési formák mellőzésének tükrében végezze.
- Az iskolára alkalmasság alapos mérlegelésében a gyermek érdekében legyen a szülők segítségére.
- A pedagógusok alapelveként fogadják el a szakmai megújulást.

A szakmai megújulás feltétele:

- programközpontú vezetés,
- támogató légkör kialakítása,
- a felnőttek tág értelemben vett állandó tanulása,
- világos közeli és távlati célok, igényesség,
- az óvónők és (ha lehetőség nyílik rá) a dajka rendszeres továbbképzése,
- együttműködés a szülőkkel,
- a fenntartó támogatásának megszerzése.

- Legyen a lelki egészség, a kultúra-felvevőképesség záloga. Az egyén és a nyelvközösség közös, elsőrendű értéke az anyanyelv tanulása, szeretetteljes ápolása.
- Legyen nyelvi bölcső is, amely a családi nevelést kiegészítve a kultúra őrzésére, a kultúra kisgyerekeknek való elemeinek átadására, a szülők nyelvi-partneri közösségének megszervezésére vállalkozik.
- Rendelkezzen saját környezetének, saját küldetésének és adottságainak megfelelő, egyedi minőségfejlesztési programmal, amely illeszkedik a jogi és finanszírozási formákba, az elvárások rendszere által megfogalmazott tartalmi szabályozásba.

5.2. A minőségfejlesztési programunk célkitűzései:

- I. A partnerekkel való folyamatos párbeszéd kialakítása és beépítése a nevelőmunka gyakorlatába.
- II. A mindennapi nevelőtevékenység hatékonyabbá, eredményesebbé tétele.
- III. A nevelőtestület szoros és állandó együttműködésének alakítása.
- IV. Az egymástól való tanulás lehetőségének megteremtése.

I.

A partnereinkkel való folyamatos párbeszéd kialakítása és beépítése a nevelőmunka gyakorlatába

Az óvodával kapcsolatos elvárásokat, kívánságokat pedagógiai programunk logikája alapján mérjük fel és rendszerezzük. A felméréshez rendelkezünk adaptált, ill. magunk alkotta kérdőívekkel, és vizsgálati módszerekkel (l. a

mellékletben), melyeket elsősorban a programbeválás vizsgálatának évében alkalmazunk.

- Lényeges, hogy óvodánkban a gyermekek biztonságos, *családias*, segítőkész légkörben éljenek: Testi jóérzésük feltételeinek megteremtése, a tiszta, civilizált környezetet, amelyben a *gondozás* egyes a nemzetiségi gyermeknevelési kultúrára jellemző szokásokat is követ, tehát otthonos és ismerős a bánásmód.
- Központi szerepet kapnak a gazdag *érzelmi hatásokkal* átszőtt elfoglaltságok, amelyek az együttjátszást és annak kiegészítő tevékenységét jelentik.
- A *társaskapcsolatok* türelmes, lassú, alapos építgetése a felnőttek és gyerekek, továbbá gyermek - gyermek között is általános, fontos cél.
- Az *értelmi érést*, fejlődést elő kívánjuk segíteni, amelynek semmivel sem helyettesíthető közege a JÁTÉK.
- Az *anyanyelvi nevelés* összefogja és áthatja a nevelőmunka egész folyamatát, megadva annak vezérfonalát.

Az együttműködés formái:

1. A **szülők**, mint partnerek esetében a napi folyamatos párbeszéd az óvónőkkel a gyermeki személyiség fejlesztése érdekében az egyik legfontosabb "mérőeszköz". Váljon gyakorlattá, hogy a szülők a nemzetiségi feladat ellátás iránti igényüket kifejezzék.

- Az óvoda-szülői ház hatékony együttneveléséhez - a hagyományos szülői értekezletek mellett - fontos a munkadélutánok szervezése, amely kötetlen beszélgetésre, a szülők véleményének megismerésére nyújt lehetőséget. Jó, ha itt inkább a szülők beszélgetnek, esetleg vitatkoznak, az óvónő a feltételeket teremti meg, figyel, kérdez, hallgat és összefoglal. Munkadélutánok szervezése félévenként, problémák esetén gyakrabban esedékes.

- A szülők igényeinek felmérésére jó alkalom az óvodai beíratás. Ezt előzze meg a szülők tájékoztatása az óvoda helyi programjáról (írásos anyag formájában), az óvoda személyi és tárgyi feltételeiről. A felmérés (amely csak sok beiratkozó esetén kérdőíves, írásos) terjedjen ki a gyermek nyelvi környezetének megismerésére is. (l. 31. oldalon)
- Kérdőíves felmérés ajánlott az óvodába járó gyermekek cserélődése esetén, 3-4 évenként. A felmérés az elégedettség, ill. az óvodával szembeni elvárások feltárására irányul. A kérdőívek összeállításánál figyelni kell arra, hogy a kérdések nem sérthetik a személyiségi jogokat, nem avatkozhatnak be a család intimitásába. Csak arra kérdezünk rá, ami az óvodai nevelőmunka gyakorlata szempontjából valóban fontos. A kérdőívek adjanak lehetőséget bizalmas megnyilvánulásokra.

2. A **gyermekek** igényeinek és elvárásainak mérése közvetett mutatók megfigyelése révén lehetséges. A hozzáértő óvónő a kicsik viselkedéséből olvas. A szóbeli közlések mögé lát. A gondozottság, a derűs lelkiállapot, a képzeletgazdag játék, a figyelmes mesehallgatás, a beszélgetés iránti igény, a jókedvvel végzett szabad rajzolás, festés, részvétel az egyszerűbb játékszerek elkészítésében, különböző életkorú gyermekek társkapcsolatainak rendezettsége, az egészséges mozgásigény, a nyelvi és zenei ritmuskedvelés, az ismétlésekkel megerősített napirend igénye vagy ezek bármelyikének zavara, hiánya, üzenet az óvónő számára. Különös figyelmet igényelnek a felnőtt hiány és az ezzel összefüggő érzelmi elsivárosodás jelei.

Az általános jó vagy rossz közérzet a nyelv köntösében is megmutatkozik.

Fontos jelzés a nyelvi nevelés területén:

- A kisebbségi nyelv alkalmazása esetén: megérti-e a szituációt a gyermek, képes-e együttmondásra, utánzásra, kérdésre válaszol-e, képes-e kommunikációra, szorong-e.

- A nyelvi foglalkozásokon: érdeklődő, szívesen csatlakozik a kínált tevékenységformákhoz, elutasító, vagy pozitív viszonyulás jellemzi a nyelvhez és a hozzá kapcsolódó tevékenységhez.
- Az óvónő-gyermek kapcsolatban: igényli-e a biztonságot teremtő szorosabb kapcsolatot, az érzelmi biztonság fokozását a két nyelv alkalmazása miatt.

A gyermekek óvodával kapcsolatos véleményének megismerése, mérése kérdés-felelet és/vagy beszélgetés formájában (amint a helyzetelemzés fejezetben is olvasható 7. oldalon) is nyújthat egyfajta támpontot a pedagógus számára. Azonban ennek elvégzését nem tehetjük rendszeresen, akkor is csak néhány, arra kedvet mutató gyermek kiválasztásával.

3. A nevelőtestület és **munkatársak**, mint partnerek esetében a napi folyamatos párbeszéd a legeredményesebb módszer. A kezdeményező lehet akár az óvodavezető, akinek feladata és felelőssége a hibakeresés, de nem az elmarasztalás, hanem a hibajavítás, mint közös cél megfogalmazása.

A nevelőtestületi értekezletek visszatérő témája az óvoda dolgozóink elégedettsége, illetve igényeinek megvitatása. Ez az önértékelés terjedjen ki az óvodáról és a partnerekről alkotott kép felmérésére is. Pl.: a gyermekek otthonról hozott nyelvismerete, a hagyományok ismeretének és ápolásának színvonala, a helyi szokások ismerete, az erről való tapasztalatai.

4. A **fenntartóval** az óvodavezető folyamatos kapcsolatot tartson fenn, a nevelőtestület és a fenntartó igényeit hangolja össze. Célszerű tájékozódni a Kisebbségi Önkormányzat véleményét illetően a nyelv átörökítéséről, a hagyományok ápolásáról, nemzetiségi rendezvényeken való részvételről.

5. A **nemzetiségi iskolával** (Herenden) való kapcsolattartás mindkét fél érdeke. A nemzetiségi tanító ismerje meg az óvoda programjában a nemzetiségi neveléssel kapcsolatos feladatokat, módszereket, kerüljön sor a nyelvi

foglalkozások, nyelvi és nevelési helyzetek megfigyelésére. Az elégedettség feltárása a kölcsönös tapasztalatok feltárása a nemzetiségi óvónők iskolalátogatása során, az első osztályban megfigyelt nyelvórák után történjen.

6. **Statisztikai módszer** segítségével az óvodavezető felméri az óvoda keresettségét, a rendezvények látogatottságát, a szülői vagy egyéb panaszok számát. Az évenként kimutatott adatokat a nevelőtestület tagjaival elemzi, összehasonlítva az elmúlt évek adataival.

A partnerközpontúság arra ösztönzi az óvoda dolgozóit, hogy a partnerek igényeit küldetéssé dolgozzák össze, a szakmai célok megvalósulását folyamatosan ellenőrizzék, a visszajelzések alapján korrekciókat hajtsanak végre.

II.

A mindennapi nevelőtevékenység hatékonyabbá, eredményesebbé tétele

A mindennapi nevelőtevékenységben a minőségfejlesztés a helyi program újragondolását, a szakmai célok és feladatok karbantartását, folyamatos javítását, megvalósítását jelenti. Arra kell törekedni, hogy megragadható legyen a napi munka, a személyes teendők sora. Csökkenjen a résztvevők (gyerekek, szülők, pedagógusok) kiszolgáltatottsága. A világos követelmények következtében elszámoltathatóvá, számonkérhetővé váljon a mulasztás. Újragondoltuk, különösen a gondozási feladatok terén, hogy milyen lépésekből áll a folyamat, kik vesznek részt a végrehajtásában, ki a felelős a folyamat

végrehajtásáért. (l. a 4. sz. mellékletben: Óvónői és dajkai tevékenység a nap folyamán.)

Anyanyelv ápolásával kapcsolatban.

1. A minőség alapvető feltétele a gyermekcsoportban a kisebbség nyelvét beszélő, a kisebbség kultúrkincsét ismerő, hagyományokat és szokásokat ápolni tudó nemzetiségi óvodapedagógus.

A nemzetiségi óvodapedagógus folyamatosan fejlessze nyelvtudását, hogy biztonsággal teremtsen meg a nyelvi helyzeteket, átörökítve a nyelv és a kisebbség iránti elkötelezettségét.

Folyamatosan, önkritikusan vizsgálja felül, hogy szoros, érzelemteli, bizonytalansági tényezőket kiiktató kapcsolatot alakított-e ki minden gyermekkel.

2. Az óvónők együtt mérik fel minden tanév elején a gyermekek nyelvismeretét.

A felmérés a gyermekek megfigyelését jelenti:

- a gyermek fogadásakor az udvariassági formák alkalmazásán kívül folytatható-e a gyermekkel német nyelven kommunikáció,
- a gyermeki tevékenységek gyakorlása során alkalmazott beszédhelyzetekben a gyermeki aktivitás illetve passzivitás, valamint a beszédmegértés megnyilvánulásainak megfigyelése,
- a játék helyzetekben kínált nyelvi anyag (mondókák, körjátékok, mozgásos és szabályjátékok, bábjáték stb.) elsajátításának és a rendszeresen visszatérő nyelvi helyzetek megértésének foka,
- a német nyelv alkalmazása során a gyermek viselkedésének jellemzői (együttműködő, passzív, elutasító).

A megfigyelésekről az óvónők naponta tájékoztatják egymást.

Az óvónők együttműködnek a nyelvi nevelés terén a következőkben:

- megközelítően azonos módon alkalmazzuk a két nyelv miatt metakommunikációs jelzésrendszerünket, pl.: a beszédhelyzeteket mind magyarul, mind németül egyértelmű, a megértést segítő gesztikulációval kísérjük,
- egyeztetjük az alapszókincs témaköreit (pedagógiai program melléklete alapján), melyet naponta, rendszeresen mondatmodellekben használunk, pl.: óvónői utasítások a tevékenységváltásnál, étkezések előtt, körjátékok és mozgásos játékok szervezésénél, teremrendezésnél, nyelvi foglalkozások szervezésénél,
- meghatározzuk a beszédhelyzetek bővítésének módját, pl.: a nyelvi helyzetek magyar nyelvű előkészítésének időtartamát, a megértést segítő szemléltetőanyag alkalmazását, a gyermekekkel közösen készíthető, a játékban is felhasználható eszközök körét,
- közösen határozzuk meg a nyelvi nevelési célokhoz és feladatokhoz tervezett műveltség tartalmakat (népi eredetű mondókák, mesék, mozgásos- és körjátékok stb.) a gyermekcsoport életkori összetételéhez igazodva,
- a gyermekek nyelvismeretének szintjéhez igazodva választjuk ki nyelvi nevelési eljárásainkat, módszereinket, pl.: tevékenységhez, mozgáshoz, vagy játékhoz kötött nyelvi helyzeteket teremtünk,
- írásban tervezzük a nyelvi nevelési feladatokat, pl.: szókincsbővítés,
- tanév végén írásban értékeljük a nyelvi nevelésben elért eredményeinket, hiányosságainkat.

3. A nyelvi nevelőmunka hatékonyságát segíti elő a dajka munkája is. Az együttműködés formája a napi megbeszélés, kölcsönös tájékoztatás kell, hogy legyen. A dajka nevelést segítő tevékenységét rögzítettük, ezt közösen állapítottuk meg (l. a 4. sz. mellékletben). A nevelőmunka zavartalanságát biztosító tárgyi feltételek előkészítésében, és a gyermekek elemi szükségleteinek

megnyugtató kielégítésében nyújt segítséget a dajka az óvodapedagógus irányítása mellett.

4. A nevelőmunka hatékonyabbá tételéhez járulhatnak hozzá a szülők is folyamatos párbeszéddel. A korrekt tájékoztatás jellemezze az óvónőket és a szülőket. A szülői megjegyzéseket, kéréseket értékeljük folyamatosan az óvónők, a jogosnak ítélt igényeket, elvárásokat, elégedettséget napi nevelőmunkájukba beépítve.

III.

A nevelőtestület szoros és állandó együttműködésének alakítása

Helyi programunkat, a nyelvi nevelés célkitűzéseit és feladatait együttműködve valósíthatjuk meg eredményesen. Az együttműködés önismeretet, a közös célok és értékek megfogalmazásának igényét és az összehangolt módszerek alkalmazni tudását jelenti - minőségi körök alakítását egy-egy folyamat javítására.

Az intézményi szintű minőségirányítás három feladatcsoportot tartalmaz:

- folyamatok szabályozásának képességét,
- a szervezeti kultúra fejlesztésének képességét,
- és a folyamatos fejlesztés képességét.

1. Arra törekszünk, hogy a sikeres gyakorlat titkait megosszuk egymással, a hibákat az ismételt folyamatok tervezéséből kiiktassuk.

Óvodánk szervezeti működése jól szabályozott, a munkafolyamatok az Országos Nevelési Alapprogramban rögzítettek alapján áttekinthetőek, a mindennapos működésben kipróbáltuk azokat, célszerűnek bizonyultak (1. Programbeválás). A

gondozás, az érzelmi és társas nevelés, az értelmi fejlesztés módszertana kidolgozott.

Megkeresve a folyamatban azokat a pontokat, amelyek nélkül egy jó óvoda nem üzemeltethető, a következő megállapításokra jutottunk:

- A gyerekek érkezésének időpontját nem határoljuk be (erre csak javaslatot teszünk a Házirendben), mert a nyugodt ébredés és a kapkodás nélküli készülődés az egész napot megalapozza, a gyermek egészségét, a gyermek-szülő kapcsolat erősítését szolgálja.
- Jó a hosszú, erőszakos megszakításoktól mentes játékidő. Jó, ha a felnőtt játékszerű és nem játékontó magatartást tanúsít. Védjük a játszócsoportok és egyének nyugalma, kisgyerek esetében téri elkülönülési lehetőséggel.
- A gyermekek érzelmi, társas, értelmi és nyelvi fejlesztését a játékon belül oldjuk meg.
- Türelemmel kezeljük a kisfiúk erőteljesebb mozgásos játékait, de a többiek érdekében jelenlétünkkel és játékszabályokkal segítjük őket.
- A nyelvi, zenei, képi kifejezőmód összefüggéseit felismerve és felhasználva, a gyerek motivációira építve formálunk játékot.
- Minden nap mesélünk.
- Lehetőleg sokat és naponta tartózkodunk a szabadban, ezt szabad játékkal és sok mozgással töltjük ki. Naponta 10-15 percet fordítunk irányított mozgásos játékok játszására.
- A gyermekek egészségügyi teendőihez főként dajkai, néha óvónői segítséget kapnak. Tiszta, minden nap fertőtlenített környezetben végezhetik szükségleteiket.
- Számukra izléseken, két-három tányérral, teljes evőeszközkészlettel, üveg pohárral, porceláncsészével történő terítést biztosítunk. Az önállóságra nevelést fokozatosan valósítjuk meg, segítséget adunk mindahhoz, amire az óvodás még éretlen, vagy amivel egyénileg még nehezen birkózik meg.

- Helyesnek tartjuk, ha nincsenek "katonai rendszabályok", hanem az élet derűs, természetes rendje uralkodik.
- A gyermek jelenlétében nem beszélünk nevelési problémáról, a gyermek feje felett nem bíráljuk annak személyét.
- Vegyes csoport esetén építünk a gyermeki minták utánzásából adódó nevelési lehetőségekre.
- Anyanyelvi nemzetiségi neveléshez, mint kiemelt feladathoz az alábbiakat szükséges átgondolni és megtenni:
  - Az óvónők szakmai alkalmassága a nyelvi nevelési feladatok eredményes ellátására, alapul véve a nemzetiségi óvodapedagógusokkal szemben támasztott, a képesítési követelményekben meghatározott törvényi előírásokat (képzettség, speciális képzettség, szükséges továbbképzések).
  - A nevelőtestület tagjainak nyelvtudása, a kisebbség hagyományainak és szokásainak ismerete, a kisebbség iránti elkötelezettsége.
  - Fel kell mérni az óvodába felvett gyermekek nyelvi háttérét, összehasonlítva a már óvodába járó gyermekekével (ápolják-e a szülők és/vagy nagyszülők a kisebbség nyelvét, beszéli-e a gyermek a német nyelvet, megérti-e a német nyelvet, vagy nem rendelkezik nyelvismerettel).

2. A nevelőtestületi értekezleteket havi rendszerességgel tervezünk, de tanévenként min. 3-4 alkalommal. Ezek témái:

- Az önvizsgálat eredménye, az óvoda megfelel-e küldetésének. (Hiányosságok; a szülők, mint partnerek igényei, elvárásai; a fenntartó, valamint a kisebbségi önkormányzat elvárásai; az óvoda dolgozóinak elégedettsége, igényei; a külső partnerek elvárásai; az elégedettséget meghatározó elvárások sorrendiségének átgondolása a gyermekek óvodai életmódjának megítélésére.)

- Közös célok, a célok rangsorolása. A legfőbb szempont a gyermek egészséges és optimális fejlődésének és fejlesztésének biztosítása, ezt követi a nyelvelsajátítás folyamatának terve.

Az óvodapedagógusok törekszenek az elégedettség mérésére. Módszerük a rendszeres tájékozódás, a napi párbeszéd.

- Közös célok megvalósíthatósága, esetleg korrekciójának megvitatása - az óvoda személyi feltételei, szakmai felkészültség, szakmai elkötelezettség szempontjából.

3. A nevelőtestület munkája szempontjából nélkülözhetetlen az óvodavezető ellenőrzési és értékelési rendszerének ismerete (l. az évente elkészített Ellenőrzési terv).

Az óvodavezető rendszeresen kísérje figyelemmel a szülőket, a fenntartót, a kisebbségi önkormányzatot, a nemzetiségi iskola igényét és elégedettségét, informálja a kollégákat a kapcsolat javítása érdekében. Teremtse lehetőséget a nemzetiségi iskolával való szoros együttműködésre, közös rendezvények szervezésére.

4. A helyi pedagógiai program módosításának évében (felmerülő igény esetén, vagy 5-6 évenként) a nevelőtestület általános és szakterületenkénti önértékelést végez. Az önértékelés folyamatosságát biztosítja az óvónők által írásban mellékelte - a gyermekcsoportban elért nyelvi nevelési eredményekről, a nyelvi nevelőmunka hiányosságairól és jövőbeni elképzelésekről szóló - gondolatainak megvitatása a tanév végi nevelőtestületi értekezleteken.

Önértékelési szempontok:

- Az óvodavezető szerepe:
  - a nyelvi nevelőmunkához szükséges alapvető feltételek megteremtésében végzett tevékenysége,

- a partnerekkel folytatott kommunikáció eredményessége,
- az ellenőrzési és értékelési tervében a napi nevelőmunka hatékonyságát, eredményességét támogató, elősegítő tevékenysége.
- A gyermekcsoportban folyó nyelvi nevelőmunka megítélése, melyben a partnerek igényei és a reális, megvalósítható elvárásoknak megfelelés összehasonlító elemzése történik.
- A helyi programban meghatározott célok teljesítése, melynek értékelési szempontjai:
  - biztosított-e a gyermek egészséges, optimális fejlődése,
  - a nevelési célkitűzések reálisak-e.
  - a partnerek igényei és elvárásai beépíthetők-e a nevelőmunkába,
  - a szülők igényeikkel, elvárásaikkal segítik-e az óvodai nevelőmunka hatékonyabbá tételét,
  - az életkorhoz igazított nevelési folyamat elégedettséget vált-e ki a gyermekből és a szülőkből,
  - elérhetőnek ítéli-e meg az óvodapedagógus a célokat, eredményesnek-e a nevelőmunkát?

5. Az összehangolt módszerek alkalmazása, alkalmazni tudása

- A munkaköri leírásokban szereplő óvónői, dajkai munka feladatai, azok tudatos teljesítése képezi a minőségi munka alapját.
- Az óvoda küldetésének való megfelelését jellemezze a folyamatos kapcsolattartás, a korrekt tájékoztatás igénye és a problémák iránti érzékenység.
- A vezető minden egyes kérdésben kérje ki a munkatársak véleményét, aktivizálja őket az értékelésben. Rendszeresen ellenőrizze a munkatársak tevékenységét, értékelje kollégájával együtt a gyermekcsoportra vonatkozó korrekciós javaslatokat és/vagy a jó munka eredményességét.

6. Az összehangolt módszerek alkalmazni tudásában a fő hangsúlyt a gyermekek érdekében, a gyermekek neveléséhez szükséges, balesetmentes, a fejlődés és fejlesztés zavartalanságát biztosító *tárgyi környezet* és a gyermekek elemi szükségletei maradéktalan kielégítését szolgáló *feltételrendszer* megteremtésére helyezzük. Ennek folyamatos ellenőrzése, karbantartása és korszerűsítése minden dolgozó kötelessége, beleértve a szülők felelősségét is.

A tárgyi környezet feltételei az alábbiak:

A csoportszoba berendezése

- könnyű, mozdítható, variálható bútorok,
- a gyermeklétszámnak megfelelő könnyű székek és asztalok,
- két nagy szőnyeg,
- a játéktémák kibontakozását segítő térelválasztási lehetőség,
- a természetes fényt átteresztő függönyök, egy-két növény, esetleg kevés (!) ablakdísz,
- lányos és fiús játéktémákhoz gyárilag készített tartós játékeszközök, melyeknek száma a csoportlétszámhoz arányos (pl. 12 fő kislánynak 3-4 db baba),
- különböző méretű, jó minőségű építőelemek kellő mennyiségben,
- félkész játékok, játékeszközök készítéséhez anyagok, eszközök,
- egy nagy tükör,
- színes, puha takarók, vagy anyagok az érzelmi játékokhoz,
- "kincses láda" a szerepjáték kellékeinek tárolására,
- polcok a társasjátékok, és konstrukciós játékok illetve könyvek tárolására,
- a vizuális tevékenységhez, a különböző technikák megismeréséhez és gyakorlásához nagy mennyiségű eszköz,
- állandó játszóhelyek kialakítása,
- néhány ízléses dekoráció a kisebbség hagyományából.

Az öltöző berendezése

- könnyen tisztántartható, a gyermek személyes holmijának tárolására alkalmas öltöző fogas, "fach" a gyermeklétszámnak megfelelően,
- kényelmes, a gyermekek méretéhez tervezett padok az átöltözéshez,
- könnyen tisztán tartható padozat,
- falitábla a gyermekmunkák kiállításához, a szülőknek szánt információkhoz,
- a nemzetiségi jelleget bemutató ízléses dekoráció.

A mosdó berendezése

- a higiénés követelményeknek maximálisan megfelelő eszközök,
- a gyermek tisztálkodásához, személyes szükségleteinek kielégítéséhez szükséges eszközök tárolására alkalmas polcok és törülközőtartó, mosdó stb. a gyermeklétszámnak megfelelő mennyiségben.

Az udvar berendezése

- füves és betonozott felület,
- homokozó évenként friss homokkal,
- udvari játékok tárolására alkalmas raktár,
- változatos játéktémák kibontakozását segítő eszközök, pl. faládák a boltos játékhöz,
- mozgást fejlesztő eszközök, pl. mászóka, labda,
- kerti munkák megismeréséhez és gyakorlásához szükséges eszközök,
- napos és árnyékos részek, pl. fásítással.

A gyermek testi fejlődését elősegítő alapvető feltételek

- jó közérzetet biztosító hőmérséklet az óvoda minden helyiségében, és ennek ellenőrzésére hőmérők elhelyezése,
- a réteges és kényelmes öltözködés,
- higiénés követelményeknek megfelelő tárgyi környezet megteremtése, például a szellőztetés gyakorisága, a padozat tisztántartásának rendje,
- a szabad levegőn tartózkodás,

- a korszerű táplálkozás feltételeinek megteremtése, az előírt normák betartásával (étrend, étkezések a napi szükségletnek megfelelően, az ételek főzésének, tárolásának, adagolásának rendje - 1. HACCP rendszer),
- rugalmas napirend alkalmazása a gyermekek egyéni igényei, eltérő fejlettsége miatt,
- az egészség megóvása, a betegségek megelőzése a szülőkkel együttműködve,
- rendszeres védőnői illetve orvosi ellenőrzés (félévenként ill. évente).

A gyermek érzelmi, lelki fejlődésének alapfeltételei

- biztonságot és védettséget nyújtó, állandó óvónői páros, délelőtti és délutáni beosztásban, a nyitvatartási idő teljes tartama alatt,
- csoportszokások kialakítása és rendszeres gyakoroltatása, a biztonságérzet fokozása érdekében,
- a szabad, spontán játék feltételeinek megteremtése,
- gyermeki szükségletek, egyéni igények differenciált kezelése, maradéktalan kielégítésük dajka és óvónők együttműködésével.

A gyermeki személyiség nevelésének alapfeltételei

- a gyermek megismerése a szülőktől kapott információk és a napi folyamatos megfigyelések alapján,
- a gyermek tapasztalati körének megismerése a gyermek játéktémáinak megfigyelésével, a gyermekkel folytatott beszélgetéssel,
- a gyermeki tulajdonságok megismerése a játék megfigyelésével, a gondozási tevékenységek ellátása közben, az érdeklődése mértékének megfigyelése az egyéb tevékenységformák gyakorlásánál,
- a gyermekről szerzett benyomások folyamatos értékelése, problémás esetben a szakember véleményének kikérése,
- a gyermeki személyiség egyénre szabott fejlesztési feladatainak meghatározása.

A gyermeki személyiség neveléséhez szükséges kívánalmak, optimális feltételek

- természetes, lehetőleg nyugodt légkör a gyermekcsoportban,
- az együttéléshez nélkülözhetetlen normák ismerete és betartása,
- tapasztalatok, élmények,
- kiegyensúlyozott, türelmes óvónői magatartás, mint követendő modell,
- az életkornak megfelelő tanulási tevékenység szervezése.

A nevelést segítő tárgyi környezet feltételeinek megteremtéséhez az óvoda dolgozóin kívül járuljanak hozzá az óvoda partnerei, a szülők és a fenntartó is. A fenntartó az óvoda szakmai küldetésének ismeretében a hiányosságok pótlásához nyújtson pénzügyi segítséget, felügyelve a törvényben előírt normák és szabályok betartását.

A szülők, mint gyermekük neveléséért felelős személyek, vegyék figyelembe az óvodapedagógusok családi nevelést segítő szakmai tapasztalatait, szaktudását.

Az óvónők a szülőkkel folytatott beszélgetésekben a gyermekről konkrétumokat közöljenek. Fejlődés- és gyermeklélektani, pedagógiai és módszertani tudásukból adják át a családi neveléshez szükséges tudnivalókat. Hivatkozzanak tapasztalataikra, ne merüljenek el általánosságokban, és ne fontoskodjanak. A mérték eltalálása lényeges.

Az óvoda dolgozói, a szülők, a fenntartó együttműködve teremtsék meg, egészítsék ki a gyermek egyéni igényeihez és fejlettségi szintjéhez elengedhetetlen környezeti feltételeket.

A folyamatos fejlesztés ciklikus: minden tevékenység lebontható a tervezés, megvalósítás, értékelés és ellenőrzés, beavatkozás lépéseire. A ciklus újbóli indulása esetén az előző körben nyert tapasztalatok mintaként szolgálnak. Ily módon valósítható meg a küldetésnyilatkozatunk vállalása: olyan óvodai légkör,

alkotó környezet kialakítása, amelyben a gyermekek és a felnőttek egyaránt jól érzik magukat.

IV.

Az egymástól való tanulás lehetőségeinek megteremtése

A munkafolyamatok általános feltérképezése és állandó jó színvonalon tartása céljából mások tapasztalatainak megismerése hasznos. Az észrevételek összegyűjtésén túl óvodánknak, mint nemzetiségi óvodának a minőségfejlesztés érdekében folyamatosan elemeznie, változó adottságaihoz igazítania és szükség esetén módosítania kell helyi programját, szakmai célkitűzéseit, feladatait.

1. A folyamatos értékeléshez, elemzéshez nélkülözhetetlen az óvónők kisebbségi szaknyelvi és szakmódszertani ismereteinek szinten tarása, bővítése.

- Indokolt, hogy az óvodapedagógusok az 5 éves továbbképzési ciklus alatt eljussanak az anyaországba szaknyelvi tapasztalatok gyűjtése céljából. Az anyaországban eltöltött 2-3 hetes szakmai kurzus a szaknyelv gyakorlására és az egymástól való tanulásra nyújt lehetőséget.

- Az elemző munka eredményességét segíti a hazai továbbképzések témáinak közös kiválasztása, illetve az így szerzett szakmai tapasztalatok rendszeres feldolgozása.

Közös cél, hogy megteremtsük az egymástól való tanulás esélyeit az egyéni szakmai érdeklődés, valamint az intézmény érdekeinek figyelembe vételével: önképzésben, hazai és anyaországi nyelvi kurzusokon.

2. A kisebbség nyelvén íródott szakkönyvek közül a szakmódszertani tudást gyarapító szakirodalmi alkotások folyamatosan álljanak az óvónők rendelkezésére.

3. A rendszeres szakmai megbeszéléseken (nevelőtestületi értekezleten) a módszerek összehangolását és a közös értékeket is felülvizsgálja a nevelőtestület, amely egymás munkájának megismerése, segítése célját szolgálja. Fontos a jó kezdeményezések felkarolása és elismerése.

A nevelőtestület fokozatosan tegye nyitottá szakmai tevékenységét, az óvónők vállalkozhatnak nyelvi nevelőmunkájuk bemutatására, értékeik megfogalmazására megalapozott szakmai érveléssel. A bemutatásra szánt alkalmat az óvodapedagógus a gyermekek életkori összetételétől a vendégek számára biztosítható helytől tegye függővé. A "nyílt napok" ne zavarják meg a gyermekek megszokott életrendjét, tevékenységüket a mindennapokra jellemző módon végezhessék.

4. A kérdőíves módszert nagyon mértéktartóan alkalmazzuk. Elővigyázatosnak, mértéktartónak és diszkrétnek kell lenni ez esetben.

Az óvodai beíratás alkalmával az óvoda helyi programjának rövid írásos ismertetője kíséretében az alábbi **véleménykutató kérdőív** adható ki az új gyermek szüleinek (ha legalább 5-6 beiratkozónk van):

1. Miért választotta óvodánkat?
2. Beszélnek-e a családban a kisebbség nyelvét, ki és milyen szinten?
3. Milyen kisebbségi hagyományokat ismer és ápol a család?
4. A programismertetőben megfogalmazott nemzetiségi nevelési célokkal egyetértenek-e, ha igen, miért, ha nem, miért nem?
5. Hogyan képzelik el az óvodával való együttműködést a nemzetiségi nevelés területén? Javasoljanak néhány együttműködési formát!
6. Mi a véleményük a programtájékoztatóról a nyelvtanulás óvodai előkészítésének eredményességét illetően?

Az óvónő ezt egészítse ki, ha szükséges helyettesítse a beszélgetés módszerével.

Évenként a **szülők egyetértésével írásban is kikérhetjük véleményüket** arról, hogy:

1. Teljesíti-e az óvoda vállalt feladatát?
2. Áttekinthető-e a gyermek napirendje?
3. Miben egészíti ki a családi nevelést az óvoda?
4. Gondosan, szeretetteljesen bánnak-e gyermekével?
5. Elégedett-e az óvoda gondozó, érzelmi, társas és értelmi nevelési tartalmaival, módszereivel? Ha nem, vagy csak részben, mit javasol?

A nevelőtestület véleményét is összegezzük az óvodáról, mint munkahelyről. A munkafolyamatban való részvétel, az egyéni és közös beszélgetések, a megfigyelés különböző módjai, a csoport és az egész óvoda légköre, keresettség alapján tudhatjuk meg és formálhatjuk a munkatársak véleményét.

Minőségbiztosítási programunkban megfogalmazzuk azokat az ellenőrzési, értékelési területeket, azokat a feladatokat, tevékenységeket, módszereket, amelyek a módosított nevelési programunk érvényességi idejére óvodánk minőségi munkájának fenntartását és továbbfejlesztését lehetővé teszik. A minőség-ellenőrzés és javítás konkrét feladatait, időintervallumait, felelőseit a könnyebb nyomon követhetőség céljából Munkaterv címszóval táblázatba tömörítettük (l. 5.sz mellékletben).

Felhasznált irodalom

- Dr.Bardócz-Tódor András: ISO 9001-es minőségbiztosítási rendszernek a közoktatásban történő bevezetéséről
- Az 1999. évi LXVIII. törvény a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény módosításáról (Iskolaszolga 1999. X/1-2 alapján)
- Horváth Attila: Minőségbiztosítási technikák – Műszaki Könyvk. Bp. 1999.
- A nemzeti, etnikai kisebbségi óvodai nevelés irányelve – Bp. 1997.
- Oktatási Minisztérium: Minőségfejlesztési kézikönyv 1.
- Az Oktatási Minisztérium tájékoztatója az országos értékelési, ellenőrzési és minőségbiztosítási rendszer kiépítéséről
- Óvodai nevelés országos alapprogramja – 1996 Budapest
- Az óvodai nevelés programja – Országos Ped. Int. 1989.
- Óvoda Vezetési Ismeretek – Raabe Kiadó Budapest 1999.
- Pereszlényi Éva: A HOP szakmai feltételrendszere – Alcius Bt. Bp. 1997.
- Pereszlényi Éva, Porkolábné Balogh Katalin: Játék – mozgás – kommunikáció óvodai program – Alcius Bt. Budapest 1996.
- Regula Stadtman: Werkstattunterricht im Kindergarten – Schule 5/98 (Schweizerischer Verein für Schule und Fortbildung)
- Rosa Mammel: Deutsch für Kinder – Budapest 1995. nov.
- Rosa Mammel: Empfehlungen zur Förderung der deutschen Sprache – Országos közoktatási Intézet, Bp. 1992.
- Talabér Ferencné, Zilahi Józsefné: Ajánlás a nemzetiségi óvodák minőségi munkájának fenntartásához és továbbfejlesztéséhez - Budapest, 2001.
- Theresia Talabér: „Spiel mit dem Wort, Spiel mit dem Sprache” – Bp. 1998.
- Theresia Talabér: Zweisprachigkeit im Kindergarten - Kétnyelvű óvodai nevelési program – Tankönyvkiadó Budapest 1986.
- Trencsényi László – Villányi Györgyné: Minőségbiztosítás az óvodai nevelési programban Hogyan? - Okker Kiadó

4. sz. melléklet

A napi óvodai élet megszervezése - Feladatok munkakörönként

<u>óvónő</u>	<u>dajka</u>
- nyitás, szellőztetés, rendrakás (terep előkészítése)	- takarítás, porszívózás, öntözés, WC-k (fertőtlenítés), mosdók rendberakása; Süni csoport takarítása szerdán
- gyerekek fogadása, tevékenység biztosítása, eszközök előkészítése a foglalkozáshoz (8h-ig)	- edények előkészítése, terítők, szalvétatartó feltöltése (8h-ig)
- reggelihez invitálás, asztalhoz ültetés	- innivaló kiadása, segítség az étel kiosztásában
- reggeli kínálása, étel kiosztása, közben az érkezőket fogadja	- a még étkező gyerekekre figyel, asztalok leszedése, söprés
- felhívó jel: előkészület a foglalkozás kezdésére	- a foglalkozáson részt nem vevőkkel van
- foglalkozás, reggeli kör	- szalvéta hajtogatás, zsebkendő vágás, papír vágás, ceruza hegyezés; ha van idő, odaül a gyerekekhez
- foglalkozás utáni játék ill. tevékenység kialakítása	- konfliktusok jelzése az óvónőnek
- konfliktusok kezelése játék közben	- rakodás segítése
- felhívás rakodásra, rakodás	- udvari játékok előkészítése, utána segít öltöztetni
- öltözés	- benti takarítás, eszközök helyre rakása, ágyazás, edények kikészítése evéshez (11h előtt)
- udvari tevékenység felügyelete (napi történések megbeszélése)	- udvari játékok elrakása a faházba
- udvari rakodás a gyerekekkel	
- a gyereket bekíséri az öltözőbe (11h)	

- visszaöltözés benti ruhába
  - egyik óvónő: mosdást felügyeli, a másik: a terítést
  - ebéd kiosztás
  - ebédeltetés (magatartás, viselkedés felügyelete)
  - felhívás az ebéd befejezésére
  - délelőtti óvónő: felügyeli a tányérok ablakhoz vitelét, a gyerekek vetkőzését, pizsama húzást
  - délutáni óvónő: fogmosást, WC használatot, majd segít a fektetésben
  - mesélés (déllelőtti)
  - altatás (délutáni), egyéni bánásmód figyelembe vétele, dokumentációk, papírmunkák elkészítése
  - ébresztés, öltözés felügyelete
  - uzsonnához invitálás, a játszók felügyelete
  - délutáni tevékenység szervezése, a gyerekek elbocsátása, pár szó a szülők felé az adott napról
  - rendrakás
  - zárás
- ruhák rendbetétele, a cipők kirázása, sár, homok összetakarítása
  - segítség az ebéd kiosztásában
  - kiboruló étel, víz feltakarítása
  - asztalok leszedése, a parkett feltakarítása
  - porszívózás az öltözőben, fertőtlenítő takarítás a mosdókban, előtérben, irodában (hetente 1-szer); segítség az altatásnál
  - ágyazás, ágyak elrakása
  - kiosztásban segít
  - ablakban rendrakás, poharak, maradékok összerakása

A feladatok megoszlása mindhárom dolgozó együttes jelenléte esetén érvényes, hiányzás esetén az egyes feladatokat át kell venniük a dolgozóknak.

Bánd, 2003. május 22.

5. sz. melléklet

Munkaterv (Tervezet)

Ütemezés	Tevékenység, vizsgált terület	Felelős	Módszer, feladat
2004. január	Szülői igényfelmérés és elégedettségvizsgálat	óvodavezető	Kérdőív, információfeld.
2004. márc.	Fenntartói elvárások, az Önkormányzat min. bizt. programja	óvodavezető	Dokumentumelemzés
2004. április	Szociokulturális környezet és nyelvi háttér vizsgálata	óvodavezető	Kérdőív. adatfeldolgozás
2004. szept.	A gyermekek nyelvismeretének vizsgálata	2 óvónő	Megfigyelés
2004. nov.	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők. témafelvetés
2005. február	Nyílt napok szervezése	1 óvónő	Szervezési feladatok
2005. április	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők, témaválaszt.
2005. május	Elégedettségvizsgálat	óvodavezető	Kérdőív, információfeld.
2005. május	Az új gyermekek nyelvi háttérkörnyezetének megismerése	óvodavezető	Beszélgetés/kérdőív
2005. június	Nyelvi nevelési eredmények, hiányosságok, jövőbeni elképz	óvónők, logop.	Írásos dok. és megbesz.
2005. június	Az óvoda látogatottsága, keresettsége, panaszok száma	óvodavezető	Statiszt. m., elemzés, ért.
2005. szept.	A gyermekek nyelvismeretének vizsgálata	2 óvónő	Megfigyelés
2005. nov.	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők. témafelvetés

2006. február	Nyílt napok szervezése	1 óvónő	Szervezési feladatok
2006.április	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők, témaválaszt.
2006.május	Elégedettségvizsgálat	óvodavezető	Kérdőív, információfeld.
2006. május	Az új gyermekek nyelvi háttérkörnyezetének megismerése	óvodavezető	Beszélgetés/kérdőív
2006. június	Nyelvi nevelési eredmények, hiányosságok, jövőbeni elképz	óvónők, logop	Írásos dok. és megbesz.
2006. június	Az óvoda látogatottsága, keresettsége, panaszok száma	óvodavezető	Statiszt. m., elemzés, ért.
2006. szept.	A gyermekek nyelvismeretének vizsgálata	2 óvónő	Megfigyelés
2006. nov.	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők. témafelvetés
2007. február	Nyílt napok szervezése	1 óvónő	Szervezési feladatok
2007.április	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők, témaválaszt.
2007.május	Elégedettségvizsgálat	óvodavezető	Kérdőív, információfeld.
2007. május	Az új gyermekek nyelvi háttérkörnyezetének megismerése	óvodavezető	Beszélgetés/kérdőív
2007. június	Nyelvi nevelési eredmények, hiányosságok, jövőbeni elképz	óvónők, logop.	Írásos dok. és megbesz.
2007. június	Az óvoda látogatottsága, keresettsége, panaszok száma	óvodavezető	Statiszt. m., elemzés, ért.
2007. szept.	A gyermekek nyelvismeretének vizsgálata	2 óvónő	Megfigyelés
2007. nov.	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők. témafelvetés

2008. február	Nyílt napok szervezése	1 óvónő	Szervezési feladatok
2008. márc.	Szociokulturális környezet és nyelvi háttér vizsgálata	óvodavezető	Kérdőív. Adatfeldolgozás
2008. április	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők, témaválaszt.
2008. május	Elégedettségvizsgálat	óvodavezető	Kérdőív, információfeld.
2008. május	Az új gyermekek nyelvi háttérkörnyezetének megismerése	óvodavezető	Beszélgetés/kérdőív
2008. június	Nyelvi nevelési eredmények, hiányosságok, jövőbeni elképz.	2 óvónő	Írásos dok. és megbesz.
2008. június	Az óvoda látogatottsága, keresettsége, panaszok száma	óvodavezető	Statiszt. m., elemzés, ért.
2008. szept.	A gyermekek nyelvismeretének vizsgálata	2 óvónő	Megfigyelés
2008. nov.	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők. témafelvetés
2009. február	Nyílt napok szervezése	1 óvónő	Szervezési feladatok
2009. április	Szülői munkadélután, kötetlen beszélgetés	1 óvónő	Eszközelők, témaválaszt.
2009. május	Elégedettségvizsgálat	óvodavezető	Kérdőív, információfeld.
2009. május	Az új gyermekek nyelvi háttérkörnyezetének megismerése	óvodavezető	Beszélgetés/kérdőív
2009. június	Nyelvi nevelési eredmények, hiányosságok, jövőbeni elképz	óvónők, logop.	Írásos dok. és megbesz.
2009. június	Az óvoda látogatottsága, keresettsége, panaszok száma	óvodavezető	Statiszt. m., elemzés, ért.
2009. június	Általános és szakterületenkénti önértékelés Minőségbiztosítási program felülvizsgálata	Nevelőtestület	Dokumentumelemzés

